

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 202/2016
08.06.2016. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Лидије Ђукић и Божицара Вујичића, чланова већа, у правној ствари тужиоца Р.Х. из Б.Т., чији је пуномоћник Ч.М., адвокат из Б.Т., против тужене П.П.-Т. АД Б.Т., ради поништаја решења, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1421/15 од 28.08.2015. године, у седници одржаној 08.06.2016. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1421/15 од 28.08.2015. године, тако што се одбија жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Суботици, Судска јединица Бачка Топола, П1 424/14 од 24.03.2015.године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Суботици, Судска јединица Бачка Топола, П1 424/14 од 24.03.2015. године, усвојен је тужбени захтев, па је поништено решење тужене од 05.04.2011. године, којим је тужиоцу отказан уговор о раду од 06.06.2008. године, а обавезана је тужена да га врати на послове и радне задатке који одговарају његовој преосталој радној способности, као и да му накнади зараду у висини основне зараде, у складу са Уговором о раду, за временски период од престанка радног односа до враћања на рад. Тужена је обавезана и да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка од 171.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1421/15 од 28.08.2015. године, усвојена је жалба тужене па је преиначена првостепена пресуда тако што је одбијен, као неоснован, тужбени захтев ради поништаја решења тужене од 05.04.2011. године, којим је тужиоцу отказан уговор о раду од 06.06.2008. године, ради враћања на рад и накнаде материјалне штете због изгубљене зараде, као и за накнаду трошкова парничног поступка.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену, тужилац је изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, применом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 и 55/14), па је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ревизијом се не указује на друге повреде поступка због којих се ревизија може изјавити, применом члана 407. став 1. ЗПП.

Према чињеничном стању на коме је заснована побијана одлука, тужилац је био запослен код тужене на неодређено време, а почев од 20.06.2008. године распоређен је на радно место живинарски радник 1. Утврђено је и да је у току радног стажа, 2004. године, тужилац поломио ногу, да је 2008. године имао операцију десног колена, те да је због несигурности у ходу током 2009. године користио штаку. У том периоду обављао је послове у кланици тужене и то истовар пластичних гајби из камиона, тежине око 35 килограма, качење на покретну траку живих утовљених пилића, прање разних кавеза, чишћење и прање истоварне рампе и депоа. Ове послове обављао је у стојећем положају, у условима велике влажности и промаје. На сопствени захтев, упућен је у Републички завод за здравствено осигурање ради утврђивања могућности распореда на било које радно место према преосталој радној способности. Према извештају лекарске комисије од 07.12.2009. године тужилац је неспособан за тежак физички рад, стајање, дуго седење и ход, а због слабовидости (на десно око не види скоро ништа ни са наочарима, а на лево види са 0,5), неспособан је и за вожњу моторних возила и рад на радном месту на коме се захтева нормалан вид. Решењем Комисије Националне службе за запошљавање, од 16.12.2010. године, утврђено је да тужилац има статус особе са инвалидитетом, која се запошљава под општим условима, након што је процењено да код тужиоца постоји умањена радна способност првог степена, што значи да не може да ради под општим условима али је препоручен посао живинарски радник на лепљењу етикета, седећи посао уз избегавање дужег кретања. У међувремену тужилац је премештен на друге послове у оквиру свог радног места – живинар 1, и то на послове ручног лепљења етикета на робу, где је радио са још два радника. Дана 01.11.2010. године, уведена су „мерна места“ и престала је потреба за лепљењем етикета, али само на линији паковања, где се ови послови сада обављају аутоматски, док се етикете на кутије и даље лепе ручно.

Дана 14.03.2011. године, генерални директор туженог је донео одлуку о изменама Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији послова, по коме је услед организационих промена у Друштву, дошло до укидања радног места предрадника и смањења броја извршилаца на пословима живинара за шест извршилаца, на који начин је вишком проглашено укупно девет радника, међу којима је био и тужилац (који је пре тога обављао послове живинара).

Решењем од 05.04.2011. године, тужиоцу је отказан уговор о раду због престанка потребе за његовим радом, услед извршених организационих промена, односно смањења броја извршилаца на радном месту живинарски радник 1, у радној јединици К.-п., где је тужилац до тада радио, а због немогућности тужене да га распореди на друге послове који одговарају његовим радним способностима, процењеним од стране надлежног органа управе. Након

отказа уговора о раду тужиоцу, послове лепљења етикета и даље обавља једна радница, са половином радног времена, а која је те послове обављала и раније и била распоређена на послове радног места – живинарски радник 1, на које је био распоређен и тужилац, који је пре доношења побијаног решења обављао исте послове.

Судови су утврдили и да су тужиоцу исплаћене све зараде закључно са даном престанка радног односа, односно са 08.04.2011. године, а исплаћена му је и отпремнина.

Имајући у виду овако утврђено чињенично стање, Врховни касациони суд налази да се основано ревизијом указује да је побијаном другостепеном пресудом погрешно примењено материјално право када је преиначена првостепена пресуда и тужбени захтев одбијен као неоснован.

Наиме, тужиоцу је отказан уговор о раду због престанка потребе за његовим радом, применом члана 179. став 1. тачка 9. Закона о раду („Службени гласник РС“ број 24/05 ... 54/09, који је био на снази у време доношења побијане одлуке), чијом применом послодавац може запосленом да откаже уговор о раду, ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла. Радно место тужиоца није укинато, већ је дошло до смањења броја извршилаца на том радном месту, при чему послове које је тужилац раније обављао и даље обавља једна радница. Приликом утврђивања ко од запослених ће бити проглашен технолошким вишком, тужена није примењивала критеријуме, а тужиоцу је отказан уговор о раду уз образложење тужене да није имала капацитета да га запосли на другим пословима који одговарају његовим радним способностима, процењеним од стране надлежног органа управе.

Закон о раду не садржи критеријуме којих је послодавац дужан да се придржава при одређивању на које ће се запослене односити престанак потребе за радом, већ прописује поступак који се у том случају примењује и одређује права која је послодавац дужан да обезбеди запосленима за чијим је радом престала потреба. Програм решавања вишка запослених, послодавац је дужан да донесе када се стекне неки од услова из члана 153. овог Закона, у зависности од броја запослених који представљају вишак у односу на укупан број запослених. Међутим, чак и у ситуацији када послодавац није у обавези да донесе Програм решавања вишка запослених, не даје му право да без одређених критеријума сам одлучи који запослени представља вишак, већ напротив, одређивање лица која представљају вишак од више извршилаца на истом радном месту, без примене критеријума, такву одлуку чини незаконитом.

Тужилац има статус инвалидног лица, која уживају посебну заштиту у смислу члана 101. став 1. Закона о раду, важећем у време доношења побијане одлуке, и тужена му јесте обезбедила обављање послова према његовој преосталој радној способности. Међутим, немогућност распоређивања тужиоца на друге послове не представља разлог за доношење решења о отказу уговора о раду тужиоцу, применом члана 179. став 1. тачка 9. Закона о раду, у ситуацији када није укинато његово радно место, односно послови које је обављао, већ је само дошло до смањења броја извршилаца, па је тужена морала одредити критеријуме

на основу којих ће утврдити ко од запослених представља вишак. Тек у ситуацији када би применом критеријума - одређеним у поступку утврђивања вишка запослених, тужилац могао бити оглашен вишком запослених, а тужена не би могла да га распореди на друге одговарајуће послове према његовој преосталој радној способности, тужена је могла донети решење о престанку радног односа по овом основу. Како то у конкретном случају није учињено, већ је тужилац оглашен вишком запослених без претходно утврђених и примењених критеријума, Врховни касациони суд налази да је правилно првостепеном одлуком усвојен тужбени захтев и поништено побијано решење о отказу уговора о раду тужиоцу, а тужена обавезана да га врати на рад и накнади му штету у висини изгубљене зараде, применом члана 191. став 1. Закона о раду.

Како је побијаном другостепеном одлуком, погрешном применом материјалног права преиначена првостепена пресуда, Врховни касациони суд је на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Весна Поповић,с.р.**